

PORNAINEN

Kirveskoski

KIRKKOTIE KESKUSTAJAKSOLLA, ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

SELOSTUS

Kaavan laatijat:

Pertti Hartikainen/Karttaako Oy ja
Ulla-Maija Upola/aluearkkitehti, Pornaisten kunta

Vireille tulo: Khall § 204, 7.10.2013

Luonnos nähtävillä (MRA 30 §): Khall 20.5.2014, 2.6.–1.7.2014

Ehdotus nähtävillä (MRA 27 §): Khall 6.10.2014, 20.10.–18.11.2014

Asemakaava: Khall 8.12.2014 ja kvalt 16.12.2014

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

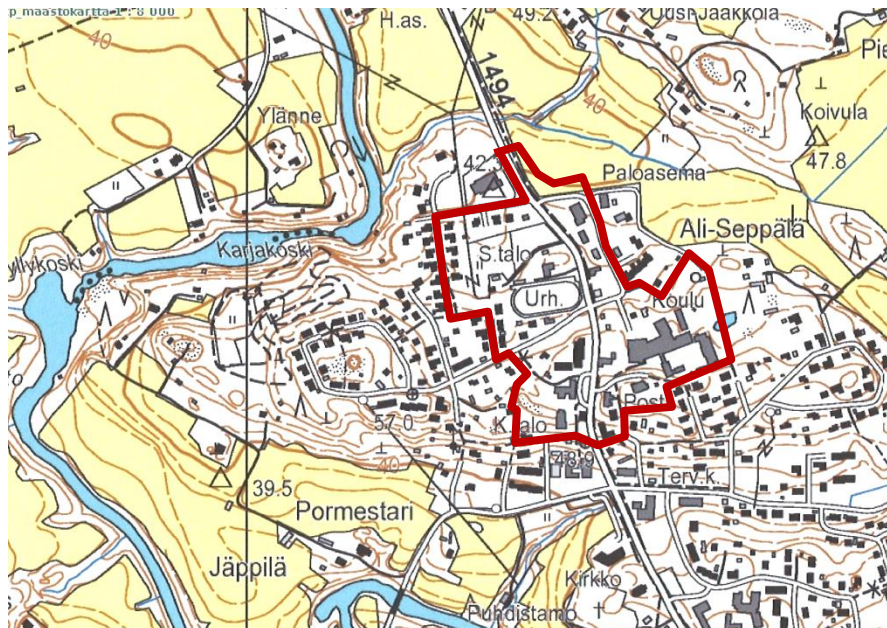
1.1 Asemakaava-alue

Kunta: Pornainen
Kylä: 403 Kirveskoski
Korttelit: Kaavalla muodostuvat korttelit 2, 11, 12, 14, 35, 36 ja 47
Kaavan nimi: Kirkkotie keskustajaksolla,
asemakaava ja asemakaavan muutos
Kaavan laatija: Pertti Hartikainen/Karttaako Oy ja
Ulla-Maija Upola/ Pornaisten kunta

Vireille tulosta on ilmoitettu: kunnanhallitus 7.10.2013, § 204
Kunnanhallitus on käsitellyt: luonnos 20.5.2014, ehdotus 6.10.2014
Kunnanvaltuusto on hyväksynyt: 16.12.2014

1.2 Kaava-alueen sijainti

Kirkkotie keskustajaksolla -niminen asemakaava-alue sijoittuu Pornaisten kirkonkylän taajaman pohjoisosaan kunnan pääraitin eli Kirkkotien ympäristöön. Kaava-aluetta on molemmin puolin Kirkkotietä; alue rajautuu pohjoisessa asemakaava-alueen reunaan Välitie-Koskitien korkeudella ja Keisarintien käänträpaikkaan etelässä.

Asemakaava-alueen sijainti.

1.3 Asemakaavakartta

Asemakaavaseloatus koskee 24.9.2014 päiävättyä asemakaavakarttaa.

1.4 Kaavan tarkoitus

Kirkonkylän keskusta-alueen kehittämissuunnitelman (hyväksytty valtuustossa 12/2011) pohjalta on Kirkkotien liikennealueelle sekä Pekkolangtien ja Keskuskujan katualueille laadittu niiden toimivuuteen ja liikenneturvallisuuden parantamiseen liittyviä suunnitelmia. Näiden muutosten toteuttaminen edellyttää tarkistuksia voimassa olevan asemakaavan mukaisiin liikenne- ja katualueiden varauksiin. Samalla tarkastellaan liikenneverkkoon kiinteästi liittyvien korttelialueiden ajanmukaisuutta näiltä osin.

Liitteet:

1. Asemakaavakartta, kaavamerkinnot ja -määräykset
2. Asemakaavan havainnekuva
3. Tiivistelmä asemakaavaluonnoksesta saaduista mielipiteistä ja lausunnoista sekä niihin laaditut vastineet
4. Tiivistelmä asemakaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja lausunnoista sekä niihin laaditut vastineet
5. Seurantalomake

Liiteasiakirjat:

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Kirkkotien keskustajakson asemakaavoitus käynnistettiin liikenneverkossa tehtävien parannustoimenpiteiden vuoksi; vireilletulopäätös tehtiin kunnanhallituksessa 7.10.2013. Kaavan vireilletulosta kuulutettiin kunnan ilmoitustaululla, kotisivuilla ja ilmoituslehdissä. Luonnos oli julkisesti nähtävillä 2.6.-1.7.2014 ja yleisötilaisuus kaava- ja tie-/katusuunnittelusta järjestettiin nähtävilläoloaikana. Lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta työstetty kaavaehdotus oli nähtävillä 20.10.-18.11.2014. Asemakaava hyväksyttiin valtuustossa 16.12.2014.

2.2 Asemakaava

Asemakaavasuunnittelun pohjana on ollut kirkonkylän keskusta-alueen kehittämissuunnitelman pohjalta laaditut eri liikennemuotojen toiminnallisuutta ja turvallisuutta parantavat suunnitelmat. Kaavaan on osoitettu riittävät aluevaraukset tie- ja katusuunnitelmien toteutukseen. Lisäksi on tutkittu em. tie- ja katualueisiin rajautuvia korttelialueita ja niiden ajankäytös- ja rakennusmukaisuutta.

2.2.1 Kaavan toteuttaminen

Kunnalla ja rakentajalla on ollut vireillä neuvottelut aiesopimuksesta asuin-liikerakennusten korttelin (12) toteuttamiseksi. Korttelin osalta asemakaava on vanhentunut ja asemakaavan ajankäytös- ja rakennusmukaisuutta on syytä tarkastella.

Liikennealueiden sisällä tapahtuvien parantamistoimenpiteiden toteuttaminen neuvotellaan ELY-keskuksen kanssa; riittävät liikennealueiden varaukset asemakaavassa ovat ensiaskeleita kohti niiden toteuttamista. Katualueiden osalta kunta aloittaa Pekkulantien alueesta ja koulun henkilökunnan paikoitusalueen rakentamisesta tämän katualueen päätteeksi; tämä on myös koulun liikennöinnin parantamisen vaiheittain toteuttamista. Myöhemmin toteutettava Keskustie ja siihen liittyvä koulun etupiha ovat seuraava kunnan kehittämiskohde.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualan oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus, lähialueet

Kaava-alue käsittää kirkonkylän rakennettua ydinaluetta pääraitin eli Kirkkotien ympäristössä. Suuri osa kunnan julkisista palveluista sijoittuu alueelle: kunnan toimisto, kirjasto, yhtenäiskoulu, sekä myös kaupallisia palveluja; Kuusiston nuorisoseurantalo ja urheilukenttä hallitsevat raittimaisemaa taajaman pohjoispäässä. Yhtenäiskoulun ja raitin välissä on laaja rakentamaton alue, josta on purettu vanha asuin- ja liikerakennus.

Suunnitteluala sijoittuu keskelle taajaman asemakaavoitettua aluetta.

3.1.2 Luonnonolot

Kirkonkylän alueelta on tehty yleispiirteinen luontoselvitys vuonna 2002/ Ympäristötutkimus Oy Metsätähti. Tämän selvityksen kautta ei alueelta ole löydetty mitään erityisen huomionarvoisia lajeja tai luontokohteita.

Koko suunnitteluala on rakennettua keskusta- aluetta puistoalueineen; alueella ei ole jäljellä luonnonympäristöä.

3.1.3 Maisemarakenne ja maisemakuva

Pornaisten kirkonkylä kuuluu eteläiseen viljelyseudun maisemamaakuntaan, jonka maastonmuodot ovat vaihtelevia ja laaksojen viljavilla savikoilla kukoistavat edelleen maatalouden pitkät perinteet. Maaseutujen asutus on keskittynyt jokien varsille, perinteisesti kumpareille ja reunaselänteille peltoaukeiden tuntumaan.

Alue käsittää pääosin rakennettuja tai purettuja korttelialueita, pihapiirejä sekä liikennealueita.

Lentokuva Vallas 20.6.2005

3.1.4 Pinnanmuodostus

Kaava-alue on topografialtaan erittäin vaihtelevaa ja antaa Pornaisten keskusta-alueelle ominaisen ja vaihtelevan ilmeen.

3.1.5 Maaperä ja rakennettavuus

Maaperä on pääosin savea; Mustijoen laaksoalueet koostuvat hienojakoisista maalajeista, kuten siltistä ja savesta.

3.1.6 Kasvillisuus ja peitteisyys

Korttelialueilta löytyy pääasiassa istutettuja pihapiirejä; luonnonkasvillisuutta ei alueella juuri esiinny vähäisiä virkistysalueita lukuun ottamatta. Kasvillisuudeltaan ja kasvilajistoltaan alue on varsin vaatimatonta maastoa.

3.1.7 Luonnonsuojelu

Alueella ei luontoselvityksen mukaan esiinny luonnonsuojelulain tai vesilain mukaisia kohteita.

3.1.8 Vesistöt ja vesitalous

Alueen pinta-vedet valuvat Mustijokeen ja Patalampeen.

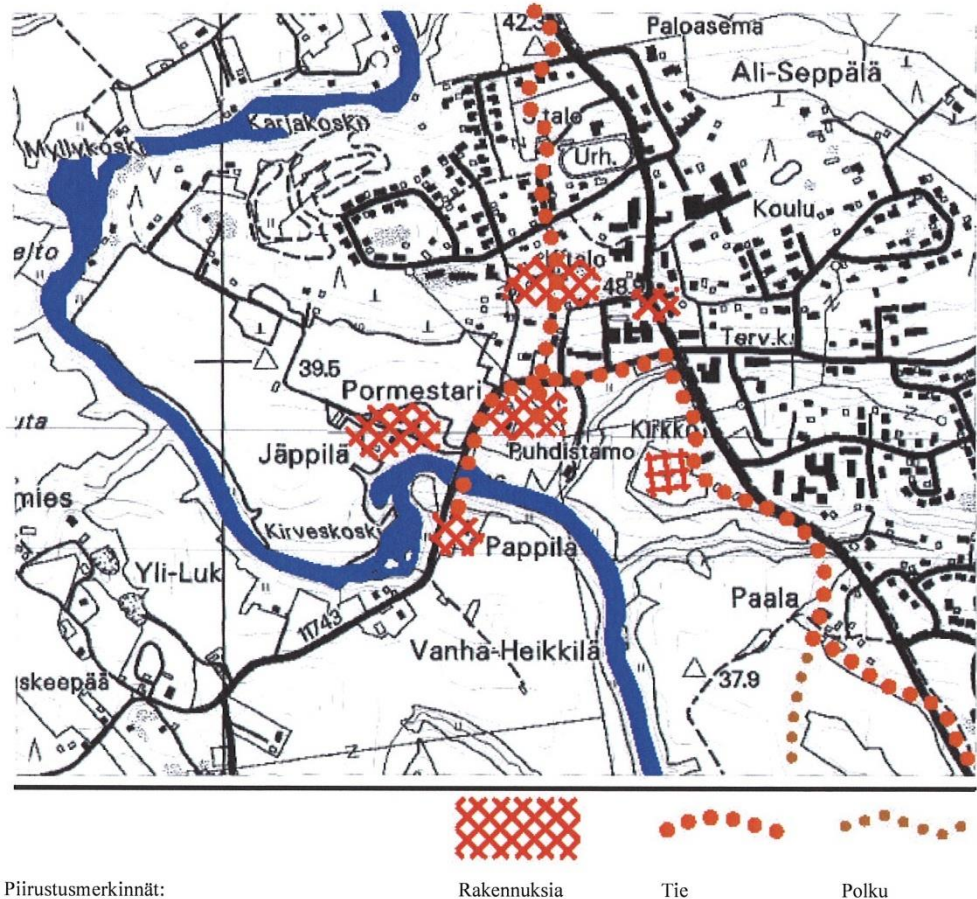
Alue ei ole vedenhankinnan kannalta tärkeää pohjavesialuetta.

3.1.9 Rakennettu ympäristö

3.1.10 Historia

Jo 1700-luvun lopulla Hevonselässä oli kyläasutusta molemmin puolin jokea. Pääosa taloista oli tiiviinä ryhmänä joen ja tien välillä. Joki ylitettiin kylän kohdalta nykyisen sillan eteläpuolelta ja lännessä polku johti kylän niityille. Itään lähti kaksi polkua nykyisen risteyksen tienoilta, mutta nykyisestä poiketen eteläisempi niistä

johti Askolaan asti. 1800-luvun lopulla isojako hajaannutti taloja pois joen ja tien välistä, johon jäivät vain Anttila ja Krannila. Kylän painopiste siirtyi myöhemmin idemmäs tien ympärille.

Kuninkaankartasta (v.1779) nykyisen kartan päälle väreillä poimittuna rakennetut alueet ja tiestö.

3.1.10.1 Kulttuurimaisema

Taajaman länsireunassa mutkitteleva Mustijoki ja sen laaksoalue on kokonaisuudessaan maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa, jolle tyypillisiä piirteitä ovat jokivarren laajat avoimet pellot ja laidunalueet sekä mutkittelevan vanhan tielinjauksen varrelle muodostuneet vanhat kyläalueet.

3.1.10.2 Väestön rakenne ja kehitys

Pornainen on väestöllisesti kasvava, muuttovoittoinen kunta. Pornaisten väestön ikärakenne on huomattavan lapsivaltainen.

Uudenmaan liiton maakuntasuunnitelman mukaisen väestösuunnitteen mukaan Pornaisten väestömäärä lisääntyy vuosina 2000–2025 yhteensä noin 1 169 asukkaalla. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan väestömäärä lisääntyy vuosina 2000–2025 yhteensä 1 809 asukkaalla. Kunnan omassa ennusteessa varaudutaan 1,0–1,5 % vuosittaiseen kasvuun.

3.1.10.3 Yhdyskuntarakenne ja palvelut

Suunnittelualue on kunnan keskustaajaman ydinaluetta. Pornaisten kylät ovat pääsääntöisesti sijoittuneet teiden ja Mustijoen varrelle.

Kunnan julkiset ja yksityiset palvelut sijaitsevat pääosin kirkonkylässä. Kirkonkylään sijoittuvat ala-aste ja yläaste, sosiaali- ja terveystalot, kirjasto, kirkko, kaupat ja posti.

3.1.10.4 Liikenne

Kaava-alue sijaitsee Kirkkotien ympärillä; Kirkkotie on pohjois-etelä –suuntainen kunnan pääraitti. Tiehallinnon tierekisterin mukaan Järvenpääntien sekä Kirkkotien liikennemäärä oli v. 2010 noin 2320 (KVL). Raskaan liikenteen osuus on noin 4-5 %. Ennuste vuodelle 2020 on 3190 ajoneuvoa.

Pornaisten kuuluu Keski-Uudenmaan Seutulipun alueeseen. Kunnan joukkoliikenne perustuu vakiovuoroliikenteeseen. Julkinen liikenne kulkee kirkonkylän kautta pohjoiseen Mäntsälän suuntaan, länteen Järvenpään suuntaan, itään Porvoon suuntaan sekä etelään Sipoo-Helsingin suuntaan. Julkisen liikenteen vuoroja on mm. Helsingin suuntaan arkisin n. 10 vuoroa; viikonloppuisin ja kesäaikaan vuoroja on selkeästi vähemmän.

3.1.10.5 Rakennettu kulttuuriympäristö

Kiinteät muinaisjäännökset

Alueella ei ole kiinteitä muinaisjäännöksiä; rakentaminen kohdistuu ainoastaan nykyisten rakennettujen kortteleiden tiivistämiseen tai niiden alueella korvaavaan rakentamiseen.

Kirkonkylän kyläkuva ja sen kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta

Kirkonkylä on säilyttänyt intiimin mittakaavan. Mäen yli kulkevan kylänraitin katu-tila on yhä melko tiivis. Mäen päällä on komea vanha entinen Säästöpankin talo tiessä kiinni. Rakennukset ja jyrkän mäenrinteen puusto kaventavat tien visuaalisesti. Lisäksi ajorataa on kavennettu tien rakenteilla. Kunnantalo, uusi kirjasto, entinen säästöpankki ja koulu hallitsevat kylänmäkeä. Kirkko on omalla mäellään hautausmaan ympäröimänä. Tieltä avautuu näkymiä joelle. Nämä näkymät päätieltä jokilaaksoon ja peltoaukeille ovat tärkeä maisemallinen tekijä koko Pornaisten alueella. Kirveskosken voimakas maisema luo kylälle sen oman luonteen. Joki, kosket, vanha silta ja näkymät peltoaukeille ovat sen keskeisiä elementtejä. Jokainen jäljellä oleva vanha rakennus tuo myös aikaulottuvuuden kylälle. Uusi asutus kirkonkylässä jää metsien suojan ja kylä on säilynyt miellyttävästi perinteisenä maalaiskylänä.

Kunnan kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta on inventointi osayleiskaavoituksen yhteydessä arkkitehti Anne Malven toimesta vuonna 2002; alla luetellut ja asemakaavaan suojeltaviksi nostetut rakennukset ovat tästä inventoinnista. Lisäksi vanhan palotallin säilymistä pyritään edistämään ”säilytettävän rakennuksen” merkinnällä.

Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta / vanha säästöpankin talo:

Ympäristöllisesti ja historiallisesti arvokas rakennus

Komea kivirakennus lähes tiessä kiinni on vanha Pornaisten säästöpankin talo 1920-luvun alusta. Se oli rakennettu vanhalle kylämäkasiinin tontille. Pankki siirtyi uuteen rakennukseen Pornaisten säästökulman palvelukeskukseen mäen alapuolelle vuonna 1979. Nykyisin vanhassa rakennuksessa on kunnan vapaa-aikatoimi sekä yksityinen päiväkotitoimi. Sen tielle osoittava pääovi kertoo ajasta, jolloin autoliikenne ei hallinnut tietä.

Vanha säästöpankin talo sijoittuu lähelle Kirkkotien reunaa.

Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta / Vanha koulu ja luhtiaitta:

Ympäristöllisesti ja historiallisesti arvokas rakennusryhmä

Asetus kansakouluista annettiin vuonna 1866. Pornaisten kuntakokous päätti 9.3.1870 kansakoulun aloittamisesta. Koulutyö alkoi 21.10.1870 Ali-Sepän suuressa salissa. Vuonna 1872 kylän mäen korkeimmalle kohdalle rakennettu kirkonkylän kansakoulu on yksi vanhimmista säilyneistä ja yhä koulukäytössä olevista kansakouluista Itä-Uudellamaalla (Timo Kantonen, Museovirasto). Kansakoulun takana oleva vanha luhti on suojeltu. Vuosina 1873–1910 opettajina toimineiden ja kylän kulttuurielämään voimakkaasti vaikuttaneen Pekkoloiden talo on edelleen rinteessä koulun pohjoispuolella.

Alakoulu siirtyi vuonna 1923 omaan rakennukseen seurantalonsa viereen. Vanhan koulun viereen alettiin vuonna 1967 rakentaa uutta kokeilukeskikoulua. Sittemmin se nimettiin Koulukeskukseksi – ja vuonna 2013 Yhtenäiskouluksi. Sen suunnitteli rakennusmestari Kalle Multala Maaseudun keskusrakennustoimistosta. Koulukeskusta laajennettiin vuonna 1988 Suunnittelukeskus Oy:n arkkitehti Lauri Soraisen suunnitelmien mukaan. Uusin rakennus lähellä olevan vanhan koulun takana on Kirveskosken koulu, joka valmistui vuonna 2000 Arkkitehtuuritoimisto Ilonen & Lautonen suunnitelmien mukaan.

Vanha koulu sijoittuu arvokkaana, korkealle maaston kohdalle.

Vanhan koulun pihassa säilynyt aittarakennus.

Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta / PONU, nuorisotalo, ent. hiirikoulu:

Ympäristöllisesti ja historiallisesti arvokas rakennus

Alakoulua varten tehtiin kylän pohjoisreunaan oma rakennus vuonna 1923. Alakerrassa oli luokka ja ylhäällä opettajan asunto. Asunto muutettiin myöhemmin myös luokaksi. Uuden koulukeskuksen valmistuttua 1960-luvulla rakennuksessa oli ensin kudonta-asema ja nykyään se toimii nuorisotilana. Pieni noppamainen rakennus on kaunis portti kirkonkylään.

Nuorisotalo PONU Kirkkotien varressa.

Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta / Kuusisto, nuorisoseurantalo:

Ympäristöllisesti ja historiallisesti arvokas rakennusryhmä

Kirveskosken seurantalo oli alun perin rakennettu hiihto- ja ompeluseuraa varten vuonna 1906. Talo siirtyi kolme vuotta myöhemmin perustetulle Pornaisten nuorisoseuralle. Komea rakennus on urheilukentän laidalla muutaman kuusen suojassa. Vuonna 1918 Kuusistossa oli punakaartilaisten toimisto. Kun kirkon palosta tuli sinne tieto, punakaartilaiset lähtivät muiden mukaan sammutustöihin. Kirkon palon jälkeen Kuusisto toimi kuusi vuotta kirkkona. 1920-luvulla seurantalolla järjestettiin maatalousnäyttelyitä. Rakennusta laajennettiin vuosina 1925 ja 1985. Rakennus oli myös siirtokarjalaisten vastaanottoa paikkana. Kuusistolla on edelleen aktiivista seura- ja juhlatointia.

Kuusisto avautuu piha-alueen kautta Kirkkotielle.

Kuusisto verhoutuu pohjoisen suunnasta lähestyessä.

Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta / vanha palotalli:

Ympäristöllisesti ja historiallisesti arvokas rakennus

Vanha palotalli sijoittuu näkyvälle paikalle pääraitin varteen korttelin kulmaukseen. Se kertoo omalla tavallaan kunnan sekä palo- ja pelastustoiminnan historiasta. Nykyisin palotalli toimii kunnan varastona sekä verhoutuu joulun alla jouluvaloihin.

Rakennuksen kunto on sellainen, että sen ottaminen muuhun kuin varastokäyttöön tarkoittaisi uudisrakentamiseen verrattavia korjaustoimenpiteitä. Rakennus tulee jäämään kerrostalokorttelin sisäpuolelle – ja sä-merkinnällä tavoitellaan rakennuksen säilyttämistä, mikäli se korttelin toiminnallisessa suunnittelussa olisi mahdollista säilyttää. Sä-merkinnällä se ei kuluta korttelille osoitettua rakennusoikeutta.

Sympaattinen vanha palotalli seisoo näkyvällä paikalla Kirkkotien varressa.

Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta / kunnantalo:

Ympäristöllisesti ja historiallisesti arvokas rakennus

Maaseudun keskusrakennustoimiston vuonna 1959 toteuttama kunnantalo on tärkeä dokumentaatio jälleenrakennuskauden maaseudun vaatimattomasta monitoimikunnantalosta, jota rakennus ja tontin myöhempi rakentaminen myös mainiosti edustaa. Suojelumerkinnällä on osoitettu kunnantaloimiston vanhin osa, joka sijoittuu kylänraitin varrelle.

3.1.10.6 Tekninen huolto

Kaava-alue on luonnollisesti keskitetyn vedenjakelun ja viemäröinnin alueella. Puhdas vesi kirkonkylään tulee Pornaisten omalta vesilaitokselta ja Vesiosuuskunta Mustijoen Päijänteestä Tuusulan Seudun Vesilaitoksen kautta. Pornaisten jätevedet käsitellään Viikinmäen jätevedenpuhdistamossa.

3.1.10.7 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Liikennemelu

Kirkkotien liikennemäärä oli. v. 2010 noin 2320 (KVL). Raskaan liikenteen osuus on noin 4-5 %. Ennuste vuodelle 2020 on 3190 ajoneuvoa.

Tällä hetkellä 55 dB:n päivämelu ulottuu noin 22 m:n etäisyydelle ja 45 dB:n yömelu noin 40 m:n etäisyydelle Kirkkotien keskilinjasta.

Vuonna 2020 päivämelu ulottuu noin 25 m:n etäisyydelle ja 45 dB:n yömelu noin 45 m:n etäisyydelle Kirkkotien keskilinjasta.

Radon

Suomessa graniittisen kallio- ja maaperän uraanipitoisuus on suurempi kuin koko maailmassa keskimäärin. Uraanipitoisuudet ovat suurimpia Lahden seudulla, Itä-Uudellamaalla ja Kymen läänissä.

Hyvin ilmaa läpäisevät sora- ja hiekkaharjut ovat radonpitoisen ilman lähde. Säteilyturvakeskuksen radonkartan mukaan Pornaisissa asuntojen radonpitoisuuden keskiarvo on 100 – 300 Bq/m³.

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen [944/92](#) mukaan uusi asunto tulee suunnitella ja rakentaa siten, että huoneilman radonpitoisuus ei ylittäisi arvoa 200 Bq/m³.

Säteilyturvallisuutta koskevan ohjeen ST 12.1 mukaan työpaikkojen radonpitoisuus tulee selvittää niillä alueilla, joissa pientaloissa mitatuista radonpitoisuuden vuosi-keskiarvoista vähintään 10 % ylittää arvon 400 Bq/m³. Pornainen kuuluu näihin alueisiin.

3.1.10.8 Maanomistus

Kunta omistaa alueet julkisten rakennusten osalta, rakentamattoman korttelin, kaavan mukaiset virkistysalueet sekä katualueet. Valtio omistaa Kirkkotien tiealueen. Muu osa alueesta on yksityisten omistuksessa.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Maakuntakaava

Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006. Uudenmaan maakuntakaavassa Kirkkotien keskustajakson osuus sijoittuu maakuntakaavan taajamatoimintojen alueeseen.

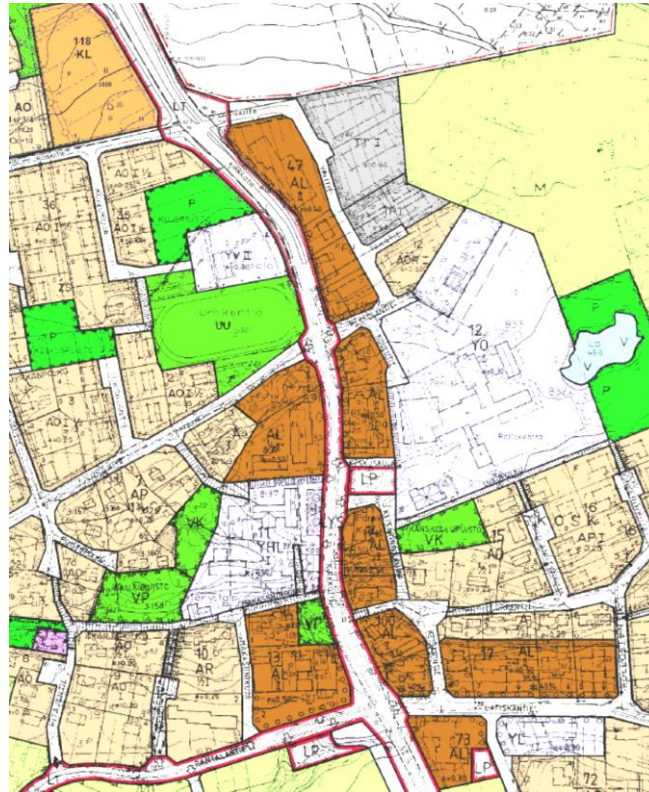
Maakuntakaava ei ole voimassa käsillä olevalla alueella, koska alueella on voimassa oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

Yleiskaava

Suunnittelualue sisältyy oikeusvaikutteiseen Kirkonkylän osayleiskaavaan, joka on saanut lain voiman 26.11.2010.

Asemakaava

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan asemakaavoitettua aluetta. Alueelle sijoittuvat asemakaavat on laadittu vuosien 1976–2007 välisenä aikana.

Muut aluetta koskevat suunnitelmat

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 12.12.2011 Kirkonkylän keskusta-alueen kehittämissuunnitelman.

Uudenmaan ELY-keskus ja kunta on päivittänyt koko kuntaa koskevan liikenneturvallisuussuunnitelman, joka on valmistunut keväällä 2012.

Rakennusjärjestys

Pornaisten kunnan rakennusjärjestys on astunut voimaan 15.3.2013.

Tonttijako ja – rekisteri

Kaava-alue kuuluu kiinteistörekisteriin.

Pohjakartta

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen (1284/99) asettamat vaatimukset.

Rakennuskiellot

Alueella ei ole rakennuskieltoa.

Alueesta laaditut selvitykset

- Pornaisten kirkonkylän osayleiskaavan luonto- ja maisemaselvitys/ Ympäristötutkimus Oy Metsätähti, 2002
- Pornaisten rakennusinventointi/Anne Malve, 2003
- Pornaisten arkeologinen inventointi /Petro Pesonen, 1998–1999

Päätökset

Kunnanhallitus päätti kaavan vireilletulosta 7.10.2013.

Kunnanhallitus asetti kaavaluonnoksen nähtäville 20.5.2014.

Kunnanhallitus asetti kaavaehdotuksen nähtäville 6.10.2014.

Kunnanvaltuusto hyväksyi asemakaavan ja asemakaavan muutoksen 16.12.2014.

3.2.2 Lähialueen suunnittelutilanne

Suunnittelualue on ydinalue keskustaajaman asemakaavoitetusta alueesta. Lähialueella ei ole vireillä muita asemakaavan muutoksia.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUVAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Asemakaavan laatimiseen on ryhdytty valtuuston hyväksymän kaavoitusohjelman mukaisesti; asemakaavan muuttaminen on vanhentuneen asemakaavan ajanmukaistamista. Asemakaavan muutoksen kautta kunta tiivistää keskusta-alueella keskeisiä korttelialueita sekä luo edellytykset liikenne- ja katuverkon parantamiselle.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kunnanhallitus päätti kaavoituksen käynnistämisestä 7.10.2013.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Osalliset on esitetty erillisenä liitteenä olevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

4.3.2 Vireilletulo

Vireilletulosta on kuulutettu osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) on tiedotettu vireille tulon yhteydessä. Osallistumista ja vuorovaikutusta järjestetään osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. OAS on saatavilla kunnasta koko kaavatyon ajan.

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 2.6.–1.7.2014; kaavaluonnoksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta OAS:n mukaisesti sekä tiedotetaan kirjeellä alueella asuvia ja alueeseen rajautuvia. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä 20.10.–18.11.2014; kaavaehdotuksesta pyydetään uudelleen lausunnot sekä tiedotetaan asukkaita.

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Viranomaisyhteistyö tapahtuu osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti lausuntomenettelyllä ja tarvittaessa neuvottelujen kautta.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Asemakaavoituksen tavoitteena on tiivistää ydinkeskustaa, mahdollistaa tehokas asuinrakentaminen sekä luoda edellytykset liikenne- ja katuverkon parantamiselle. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon laaditut inventoinnit ja selvitykset sekä Pornaisten mittakaava.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

MRL 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin. Yleistavoitteisiin on tarkoitettu sovellettavaksi alueidenkäytön suunnittelua koskevia oikeusvaikutuksia vain yleispiirteisen kaavoituksen osalta. Erityistavoitteisiin on tarkoitettu sovellettavaksi alueidenkäytön suunnittelua koskevia oikeusvaiku-

tuksia kaikkien kaavojen osalta, mikäli tavoitetta ei ole kohdennettu vain tiettyyn kaavatasoon. Tavoitteilla, jotka koskevat yleiskaavoitusta ei ole oikeudellisesti sitovaa vaikutusta asemakaavoitukseen ennen kuin ne ovat tulleet otetuiksi huomioon yleiskaavoituksessa.

”Kirkkotie keskustajaksolla” -asemakaavassa huomioon otettavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta.

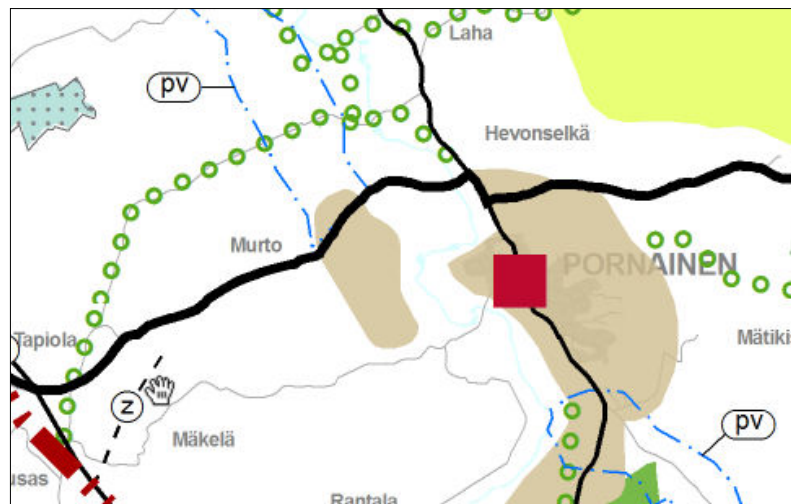
Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön.

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa Kirkkotien alue sisältyy maakuntakaavan taajama-toimintojen alueeseen.

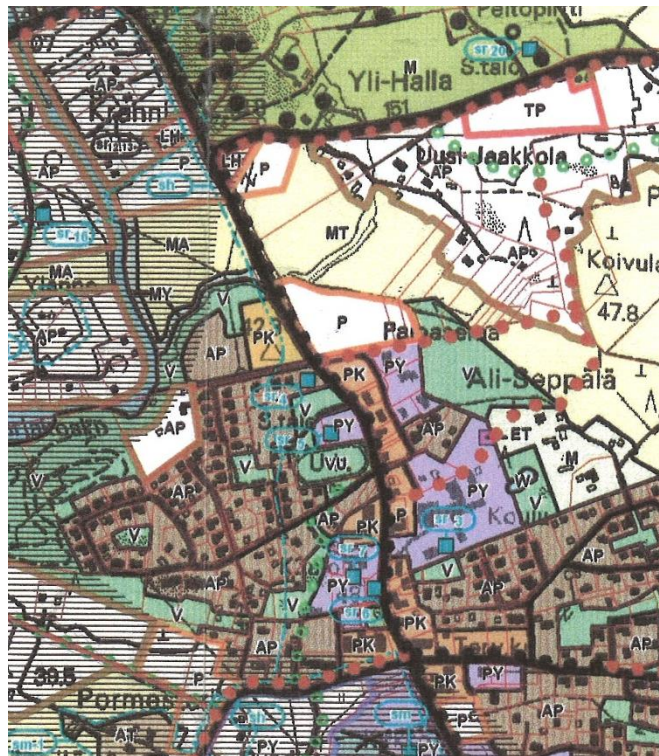
Kirkkotie-Pornaistentie on yhdystieluokan tie.

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta

Yleiskaava

Kirkonkylän osayleiskaavassa taajaman ydinalue on osoitettu pääosin asemakaavoitetuksi nykytilanteen mukaisin aluevarausmerkinnöin eli mitään merkittäviä muutoksia korttelialueiden käyttötarkoituksiin ei ole esitetty. Suojeltaviksi rakennuksiksi on kirjattu alakoulu, kansakoulu, Kuusiston seurantalokirkko, vanha säästöpankin talo ja kunnantalo/kirjasto.

Ote Kirkonkylän osayleiskaavasta.

4.4.2 Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Mustijokilaakso ja avoimet viljelysalueet, voimakkaasti polveileva maasto sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ovat hallitsevia kirkonkylän kyläku-
vassa. Uudisrakentaminen tulee sovittaa rakennettuun ja luonnonympäristöön si-
tä kunnioittaen. Kyläraitin varret ovat näkyvä osa kunnan keskustaa ja alue muo-
dostaa helposti sekä kuntalaisille että vierailijoille mielikuvan koko kunnasta.

4.4.3 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Lähtökohtana on ollut luoda edellytykset liikenne- ja katualueiden parantamisen
vaatimat muutokset asemakaavaan sekä samalla tutkia Kirkkotien varren kortteli-
alueiden ajanmukaisuutta ja tiivistämistä.

4.5 Asemakaavaehdotuksen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta

Kuntakeskuksen ydinalueella on liikenneturvallisuussuunnitelman ja keskusta-
alueen kehittämissuunnitelman pohjalta tutkittu ja luonnosteltu vaihtoehtoja lii-
kenteen välityskyvyn sekä turvallisuuden parantamiseksi. Liikenne- ja katualueille
on lopputuloksena laadittu joko yleis- tai rakennussuunnitelma.

4.5.2 Vaikutusselvitysten ja tehtyjen arviointien huomioonottaminen

Tehdyt selvitykset ja arvioinnit on huomioitu mm. seuraavasti:

- rakentamisen alueet on osoitettu maaston muodot ja rakennettu ympäristö
huomioon ottaen keskeisintä keskusta-alueetta tiivistäen
- Kirkkotien varressa on kortteli- ja katualueiden rakentamisen ohjauksessa otet-
tu huomioon liikennemelu: rakenteiden ääneneristävyyksivaatimukset on lisätty
korttelialueiden reunaan

- kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta on osoitettu sekä ”suojeltava rakennus” – merkinnällä että ”säilytettävä rakennus” - merkinnällä
- kerroslukumerkinnöillä, rakennusaloilla ja kaavamääräyksillä ohjataan uudisrakentamisen sovittamista maastoon ja ympäröivään rakennuskantaan
- kaavassa on määräys mahdolliseen radonhaittaan varautumisesta.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

Kaavamuutoksella tiivistetään korttelirakennetta soveltuvin osin sekä luodaan edellytykset liikenne- ja katualueille laadittujen rakennus- ja yleissuunnitelmien toteuttamiselle.

Kirkkotietä vahvistetaan kirkonkylän pääraittina; pohjoisesta tultaessa on suunniteltu kiertoliittymä taajaman portiksi Koskitien ja Välitien kohdalle. Tähän risteykseen sijoittuu nykytilanteessa päivittäistavaraliike Kirkkotien molemmin puolin. Pekkolantien ja Välitien katualuetta on laajennettu korokkeellisen kevyen liikenteen väylän mahdollistaviksi. Yhtenäiskoulun liikennöintiä on selkeytetty merkittävästi.

Korttelialueiden tiivistämistä on tutkittu koko kaava-alueella; tiivistäminen on mahdollistettu erityisesti niiltä osin, jotka ovat kokonaan tai suurelta osin rakentamattomia.

5.2 Aluevaraukset

5.2.1 Korttelialueet

A - Asuinrakennusten korttelialue.

Asuinrakennusten korttelialueen –merkinnällä on osoitettu nykytilanteen mukaisesti laaja, yksityisomistuksessa oleva ja pienellä rakennuksella varustettu kortteli Jyrkätien varressa. Kerrosluku $\frac{1}{2}$ k II ja rakennustehokkuus $e=0,3$ mahdollistavat korttelin sijaintiin sopivan nykyistä tehokkaamman rakentamistavan.

AO - Erillispientalojen korttelialue.

Merkinnällä on osoitettu jo rakentuneet erillispientalokorttelit Koskitien, Koskikujan ja Suksajantien varressa. Kullekin erillispientalojen korttelialueen rakennuspaikalle saa rakentaa enintään kaksiasuntoisia asuinrakennuksia talousrakennuksineen.

AP - Asuinpientalojen korttelialue.

Asuinpientalojen korttelialue sijoittuu Koivukujan ympärille ja Suksajanpolun päätteeksi. Tällä ratkaisulla on edistetty erillispientaloja tiiviimpää rakentamista palvelujen ääressä, mutta ympäröivä pientaloasutus huomioon ottaen.

AL - Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue.

Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelit rajautuvat Kirkkotien varteen. Rakennusalat rajaamalla on sallittu joustavasti erilaiset toteuttamismahdollisuudet, mutta tärkeimmät rakentamiselta vapaaksi jätettävät alueet osoittaen.

Koulun ja Kirkkotien väliin jäävälle tyhjälle korttelialueelle on mahdollistettu nelikerroksinen rakentaminen; tämä on keskeisin korttelialue kirkonkylän keskustassa. Aluetta ja sen kehittämistä on tutkittu laajasti Kirkonkylän kehittämissuunnitelmassa. Rakennusten tulee rajautua mahdollisimman lähelle Kirkkotien reunaa paikoitusalueen jäädessä taustalle. Korttelissa 12 on osoitettu säilytettäväksi rakennukseksi vanha palotalli; rakennuksen säilyttäminen näkyvällä paikallaan kertoisi omalta osaltaan kunnan historiaa ja kunnan myönteistä suhtautumista vanhaan rakennuskantaan. AL-korttelille johtava katualue on nimetty Palokunnankujaksi; tämä on koulun suuntaan yksi kevyen liikenteen yhteyksistä.

YHL – Hallinto- ja virastorakennusten sekä julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue.

Merkinnällä on osoitettu kunnanviraston toimintojen ja kirjaston alue pääosin voimassa olevan kaavan mukaisesti: Kallenpuiston aluetta on kavennettu vähäisesti kunnanviraston paikoitusalueen laajentaminen huomioon ottaen. Alueelle sijoittuva vanha terveystalo tai mahdollinen korvaava asuinrakennus näkyy kaava-merkinnässä.

Korttelialueen kerroslukua on nostettu yhdellä kerroksella kahdesta kolmeen sekä mahdollistettu myös rinteeseen sovittaminen kerrosluvun kautta. Vanha pankin talo on osoitettu suojeltavaksi rakennukseksi. Yhteys Kirkkotieltä kunnanvirastolle ja viereiselle As Oy Puistomäki-kokonaisuudelle on osoitettu katuyhteytenä; katu on nimetty Hallintokujaksi.

YO – Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.

Keskustan kehittämissuunnitelmassa on tutkittu Yhtenäiskoulun ympäristöä laajasti. Eri liikennemuotojen erottaminen toisistaan sekä toisen, toimivan lähestymissuunnan toteuttaminen on ollut tavoitteena: Keskuskuja ohjaa liikennettä koululle ja sen päättänä oleva pienimuotoinen jätö- ja noutoliikenteen ”kiertoliittymä” toimii myös torialueena. Pekkulantien kautta on toinen vahva yhteys koululle nouto- ja jätöliikenteen ”kiertoliittymineen” sekä henkilökunnan paikoitusalue.

Korttelialueen kerroslukua on nostettu kolmeen kerrokseen sekä tehokkuusluku 0,3:stä 0,5:een. Kaavan havainnekuvassa on pohdittu mahdollisia laajenemissuuntia. Vanha koulurakennus sekä sen vieressä sijaitseva luhtiaitta on osoitettu suojeltaviksi rakennuksiksi.

YL – Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue.

Kuusiston seurojentalo sekä nuorisotalona toimiva PONU ovat nykytilanteen mukaisina kaavaan todettuja korttelialueita; molemmat on osoitettu suojeltaviksi rakennuksiksi.

KL - Liike- ja toimistorakennusten korttelialue.

Merkinnällä on osoitettu Kirkkotien varteen sijoittuvat nykyiset liikerakennukset sekä pieni kortteli Keskuskujan yhteydessä. Kiertoliittymä Välitien ja Koskitien korkeudella aiheuttaa Välitien liittymän ja linjauksen siirron pohjoisemmaksi, jolloin K-marketin tonttialue laajenee jonkin verran.

Yleiset määräykset

Yleisillä määräyksillä veloitetaan koko kaava-alueella ottamaan huomioon yhteisyyteen, turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttavat seikat:

”Alueella on sopivina ryhminä noudatettava rakennuksen koon, mittasuhteiden, materiaalin ja värityksen suhteen yhtenäistä rakentamistapaa.”

”Rakennusalan ulkopuolelle saa sijoittaa talousrakennuksia, joiden koko on enintään 60 k-m². ”

Autopaikkoja on varattava vähintään seuraavasti:

- A-, AO- ja AP-korttelit: 1,5 ap/asunto
- AL-korttelit: 1 ap/asunto
- Liike- ja toimistotilat: 1 ap/40 k-m².

"Korttelialueiden rakentamattomat osat, joita ei käytetä liikenteeseen, oleskeluun tai muuhun sellaiseen, on pidettävä huolitellussa kunnossa. Olemassa olevaa puustoa tulee mahdollisuuksien mukaan säästää."

Lisäksi AL- ja KL-aluetta kokevat seuraavat määräykset:

"Rakennusten julkisivujen, mittasuhteiden, jäsentelyn, materiaalin ja värinosalta on kiinnitettävä huomiota edustavaan ilmeeseen ja siihen, että rakentaminen sopeutuu Kirkkotien taajamakuvaan."

Myös rakenteiden ääneneristävyysvaatimuksiin tulee kiinnittää huomiota Kirkkotien reunaan sijoittuvien asuinkortteleiden osalta.

Radonhaittaan varautumista koskevalla määräyksellä on haluttu tiedottaa rakentajia radonin huomioimisesta. *"Rakentaminen tulee toteuttaa siten, että tiiviin ja talon ulkopuolelle tuuletettavan alapohjarakenteen avulla estetään radonkaasun tunkeutuminen maakerroksesta huonetiloihin. Huonetilojen radonpitoisuuden enimmäisarvoa 200 Bq/m³ ei saa ylittää."*

5.2.2 Muut alueet

VP, VK ja VU – Puisto-, leikkipuisto ja urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet.

Vihreät, vapaa-alueet on rajattu asemakaavaan nykytilanteen mukaisesti: puistoiksi, leikkipuistoiksi ja urheilualueiksi. Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueesta on pieni osa Jyrkäntien varresta muutettu yleiseksi paikoitusalueeksi tarjoamaan keskeisellä paikalla lisää yhteistilaa paikoitusta vaativille autoille. Puistoalueiden erilaisia rooleja ja niiden käyttäjäryhmiä keskusta-alueella tapahtuvassa virkistäytymisessä on tutkittu Kirkonkylän keskustan kehittämissuunnitelmassa.

Liikenne- ja katualueet.

Kaava-alueeseen kuuluva Kirkkotien osuus on merkitty yleisen tien/maantien alueena (LT); alueella on sallittu vain kaavakartalla nuolella merkityt liittymät. Kirkkotien liikennealue on rajattu siten, että se mahdollistaa suunnitellut parannukset/lisäykset alueelle. Kirkkotie on joukkoliikenteen pääväylä.

Katualueen rajauksia on tarkistettu laadittujen rakennussuunnitelmien ja yleissuunnitelmien pohjalta: Pekkolanteita ja välitietä on laajennettu kevyenliikenteen väylän mahdollistaviksi. Keskuskujan, Palokunnankujan ja Hallintokujan aluerajauksia on tarkastettu toiminnallisista lähtökohdista.

Yleinen paikoitusalue on jätetty Keskuskujan varteen ja toinen lisätty Jyrkäntien varteen.

Erityisalueet.

Energiahuollon alue (EN) käsittää nykyisen lämpökeskuksen alueen Yhtenäiskoulun koillispuolella; yhteys alueelle kulkee paloaseman takaa voimassa olevan kaavan ulkopuolelta.

5.3 Asemakaavaehdotuksen vaikutukset

Vaikutusarviot tehdään kaavoittajan toimesta; pohjana käytetään laadittuja selvityksiä ja kirjallisuutta, maastokäyntejä sekä vuorovaikutusta viranomaisten kanssa.

Asemakaavaratkaisu tiivistää Pornaisten keskustan ydinaluetta mahdollistamalla tiiviimpää korttelirakennetta sekä asumisen että liikerakentamisen osalta; myös Yhtenäiskoulun laajentaminen nykyiseen rakennuskantaan liittyen on mahdollistettu. Keskusta-alueen tiivistäminen on taloudellisen yhdyskuntarakenteen edistämistä; keskusta-alueen tiivistäminen edesauttaa myös julkisen liikenteen kasvumahdollisuuksia.

Suojelemalla ja säilyttämällä vanhaa rakennuskantaa huolehditaan myös ajallisen kerrostuman säilyttämisestä kirkonkylän historiassa. Vanhat rakennukset huolehtivat myös osaltaan pienimittakaavaisuudesta ja sen säilyttämisestä viestinä uudisrakentamiselle ja sen sopeuttamiselle vanhan yhteyteen.

Liikenneverkon parantamistoimenpiteet mahdollistuvat riittävien aluevarausten myötä asemakaavassa; liikenneverkossa tärkeään rooliin on nostettu myös kevyen liikenteen väylät ja niille varatut alueet.

5.4 Nimistö

Alueen nimistö on pääosin säilynyt. Palokunnankuja on vaihdettu Koulutien paikalle, sillä Koulutien kautta ei katusuunnitelmien toteuduttua enää ohjata liikennettä koulun alueelle. Hallintokuja on lisätty nimistöön: kunnantoimiston ja As Oy Puistomäen välinen uusi katualue.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1 Toteuttaminen ja ajoitus

Kaavan toteuttaminen voi alkaa kaavan saatua lainvoiman. Kaavaprosessin kanssa samanaikaisesti hoidetaan katujen rakennussuunnitelmien ja liikennealueiden yleissuunnitelmien nähtävillä olo. Alueen rakentamista tulee ohjata.

6.2 Toteutuksen seuranta

Kaava-alueen toteutuksen seurannasta vastaa kunta. Toteutuksen yhteydessä seurataan mm. kerrosalan toteutumista. Toteutusta seurataan rakennuslupaharkinnan ja -valvonnan yhteydessä.

Pornainen 30.11.2014

Pertti Hartikainen
dipl.ins., Karttaako Oy

Ulla-Maija Upola
arkkitehti, Pornaisten kunta